

a Japonsko, pričom údaje sú z roku 2003. Žiadala by sa ich aktualizácia.

Na s. 131 sa uvádza, že „do roku 2010 sa výdavky na výskum a vývoj majú na Slovensku zvýšiť na úroveň 1,8 % HDP“. Autor tu vychádzal zo staršieho zdroja – s predmetným cieľom sa uvažovalo v *Stratégii konkurencieschopnosti SR do roku 2010*. Neskôr bol tento cieľový dátum posunutý na rok 2015 (pozri napr. *Dlhodobý zámer štátnej vednej a technickej politiky do roku 2015*, ktorý je z roku 2007). Podobne na s. 232 sa uvádza: „...výdavky na vedu a výskum, ktoré na Slovensku dosahujú 0,69 % HDP, sú v porovnaní s Európskou úniou (1,8 %) výrazne nižšie ...“ Údaj je prevzatý z internetového zdroja *Vývoj ekonomiky a špecifiky priemyslu SR v rokoch 1996 – 2002*. Ide o starý údaj týkajúci sa roku 2000. Odvtedy intenzita výdavkov na vedu a výskum v SR neustále klesala a napríklad v roku 2006 dosiahla len 0,48 % HDP.

Nie všetka literatúra, na ktorú sa autor odvoláva v texte, sa objavila aj v bibliografii, napr. J. Mlčoch (s. 15), W. Sachs (s. 25), A. Smutná (s. 33), M. Lábaj (s. 73), A. A. Čursin (s. 135) atď.

Istou „kuriozitou“ je, že hoci šiestu kapitolu napísali P. Vincúr a A. Pešková, daná skutočnosť sa nepremietla do autorstva publikácie; dvaja zvyšní spoluautori sú uvedení len pri copyrighte a na zadnej strane publikácie (pravda, aj s farebnými fotografiami a stručným životopisom).

Uvedené čiastkové pripomienky však v žiadnom prípade nespochybňujú nespornú kvalitu posudzovanej publikácie. Ide o vysokoškolskú učebnicu, ktorá je prehľadne, pritom ale vysoko odborne a erudovane spracovaná, a ktorá poskytuje komplexný pohľad na rozoberanú problematiku. Svedčí to o tom, že jej autor, ktorý sa danou problematikou zaoberá dlhé roky, je v nej skutočne „doma“.

Sme presvedčení, že posudzovaná publikácia bude užitočnou študijnou pomôckou pre študentov ekonomických fakúlt, odborníkov z teórie i praxe, ale aj pre ostatných záujemcov, ktorí si chcú rozšíriť znalosti z predmetnej problematiky.

Vladimír Gonda

ZUBALOVÁ, A. a kol.: *Daňové teórie a ich využitie v praxi.*

Bratislava: IURA EDITION, 2008, 198 s., ISBN 978-80-8078-228-3

Zdaňovanie našlo za dlhé roky svojej existencie pevnú pôdu a jeho čo len čiastočná eliminácia je zatiaľ málo pravdepodobnou alternatívou. Aj z tohto dôvodu je nevyhnutné sa zaoberať teóriami zdanenia a riešením ich problémov. Nemalo by sa zabúdať na konfrontáciu existencie zdanenia so spôsobom jeho realizácie. Takáto prípadná ignorácia by mohla spôsobiť nezanedbateľné dôsledky. Autori predkladanej učebnice: Alena Zubalová, Lukrécia Kováč Gerulová a Martin Geško sa v nej snažia o uvedenú konfrontáciu a poukazujú na využiteľnosť niektorých daňových teórií v praxi.

Za prvé pozitívum predkladanej vysokoškolskej učebnice možno považovať to, že na slovenský knižný trh sa dostáva publikácia zaoberajúca sa daňovými teóriami, pretože takáto odborná študijná literatúra v slovenskom jazyku na ňom doteraz chýbala.

Publikácia je rozdelená do šiestich kapitol, pričom obsahom prvých piatich je vysvetlenie podsta-

ty jednotlivých daňových teórií a posledná šiesta kapitola je venovaná konkrétnemu možnému využitiu niektorých daňových teórií v praxi.

Postavenie a význam ekonomických, právnych a technických otázok v daňových teóriách je názov prvej kapitoly knihy. Keďže podstatná časť v nej je venovaná nákladom zdanenia (a to ich teoretickému aj grafickému znázorneniu), mnohí autori zaoberajúci sa danou problematikou hovoria v tejto súvislosti o efektívnosti zdanenia. Za pozornosť v kapitole stojí aj rozpracovanie funkcií a dosahu daňových sadzieb.

Základom rozpracovania daňových teórií je dosah a presun dane. Teórie daňového presunu a dosahu na rôznych typoch trhov sú obsahom druhej kapitoly. Teória je veľmi precízne doplnená grafmi, na ktorých je možné túto nie ľahkú problematiku dobre pochopiť. Súčasťou kapitoly je aj rozpracovanie jednej zo základných vlastností daní, a to vplyvu daní na správanie sa subjektov dane.

Kapitoly tretia, štvrtá a piata veľmi podrobne spracúvajú daňové teórie týkajúce sa spravodlivosti zdanenia, optimálnosti a neutrality zdanenia.

Často je možné stretnúť sa s názorom, že spravodlivosť zdanenia nepatrí do ekonómie, že je to skôr otázka morálky. Prvá časť tretej kapitoly učebnice to však vyvracia, pretože poukazuje na miesto spravodlivosti zdanenia v procese rozdelenia a znovurozdelenia vytvorenej hodnoty v ekonomike. Pomerne intenzívne sa v poslednom období „skloňuje“ aj termín sociálna spravodlivosť. Stotožňujem sa s autormi, že nikto nevie presne čo to znamená, a preto je problematické s ňou nesúhlasiť. Veľmi citlivo sa táto téma rozoberá práve v recenzovanej publikácii. Zohľadnením historických názorov sa prepracúvame k všeobecne známemu záveru, že za spravodlivý sa považuje transferový – prerozdelený daňový systém.

Teória optimálneho zdanenia má podľa autorov tejto publikácie dve podoby – normatívnu a pozitívnu. Je to trochu nezvyklý pohľad na danú problematiku a možno ho považovať za originálny. Vedúca autorského kolektívu hneď v úvodnom slove učebnice upozorňuje, že pri jej študovaní sa nadväzuje na vedomosti študentov z predchádzajúcich odborných predmetov zaoberajúcich sa príbuznou problematikou. Je dôležité mať penzum potrebných vedomostí, lebo pri pozitívnej teórii optimálneho zdanenia sa vychádza z teórie verejnej voľby. Pri normatívnej teórii optimálneho zdanenia sa samostatne rozoberá optimálne zdanenie príjmov a optimálne zdanenie spotreby, ako aj ich aplikácia na konkrétne modely.

Piata kapitola – Teórie neutrality zdanenia – v prevažnej miere uvádza čitateľa do problémov neutrality zdanenia z medzinárodného pohľadu, pričom sa vychádza z uplatňovania metód o zamedzení dvojitého zdanenia. Za pozornosť stojí zhodnotenie a kritika klasického prístupu k neutralite zdanenia v medzinárodnom zdanení.

Aplikácia daňových teórií v praxi, ktorá je obsahom poslednej šiestej kapitoly, je možná prostredníctvom daňovej politiky. Daňová reforma je radikálny prejav daňovej politiky, ktorý môže vyústiť do nového daňového systému. Pri porovnávaní výsledkov väčšiny daňových reforiem s teoretickými koncepciami nejde v zásade o radikálne zmeny, ale skôr iba o väčšie zmeny v niektorých daňových zákonoch, Slovenskú republiku z toho vynímajúc. Teoretické zmapovanie daňových reforiem je prínosom nielen pre túto publikáciu, ale môže byť prínosom aj pre prax. Zaujímavé je tiež spracovanie opodstatnenia sociálneho rozmeru výnimiek v zdanení v súvislosti so spravodlivosťou zdanenia. Konkrétna aplikácia na daňový systém Slovenskej republiky je dôkazom toho, že spravodlivosť zdanenia, resp. jej objektívne posúdenie a merateľnosť sú veľmi náročné, ba až nemožné.

Publikácia je napísaná prehľadne, s logickým členením i gradovaním nastolenej problematiky. Jej súčasťou je aj slovensko-anglický slovník, vecný a menný register, čo len umocňuje vysokú úroveň vysokoškolskej učebnice.

Erika Neubauerová

VÁCLAV TOUŠEK – JOSEF KUNC – JIŘÍ VYSTOUPIL a kolektiv:
Ekonomická a sociální geografie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2008, 411 s., ISBN 978-80-7380-114-4

Predkladaná publikácia vznikla zo spolupráce odborníkov troch univerzitných pracovísk – Masarykovej univerzity v Brne, Univerzity Palackého v Olomouci a Juhočeskej univerzity v Českých Budějoviciach, ktorí zaujímavým spôsobom nadväzujú na práce výskumných pracovísk v bývalom Československu a terajších slovenských pracovísk. Pocit určitej spolupatričnosti zostáva a tento moment treba oceniť aj v uvedenom autorskom kolektíve.

Základná myšlienka publikácie spočíva v ucelenom pohľade na ekonomickú a sociálnu geografiu. Autori si v nej stanovili cieľ vytvoriť dielo, ktoré by obsahovalo aktuálne poznatky vybraných pododborov tvoriacich kostru sociálno-ekonomickej geografie.

Text publikácie je rozdelený na desať kapitol zaoberajúcich sa čiastkovými disciplínami a vybranými prierezovými témami v rámci sociálno-ekonomickej geografie. Štruktúra jednotlivých kapitol má do určitej miery jednotné usporiadanie. Sú-